Narzędzia Wspierające Programowanie

Make – automatyzacja budowania aplikacji

- Nieco ogólniejszy schemat budowania aplikacji z kodu kompilowalnego:

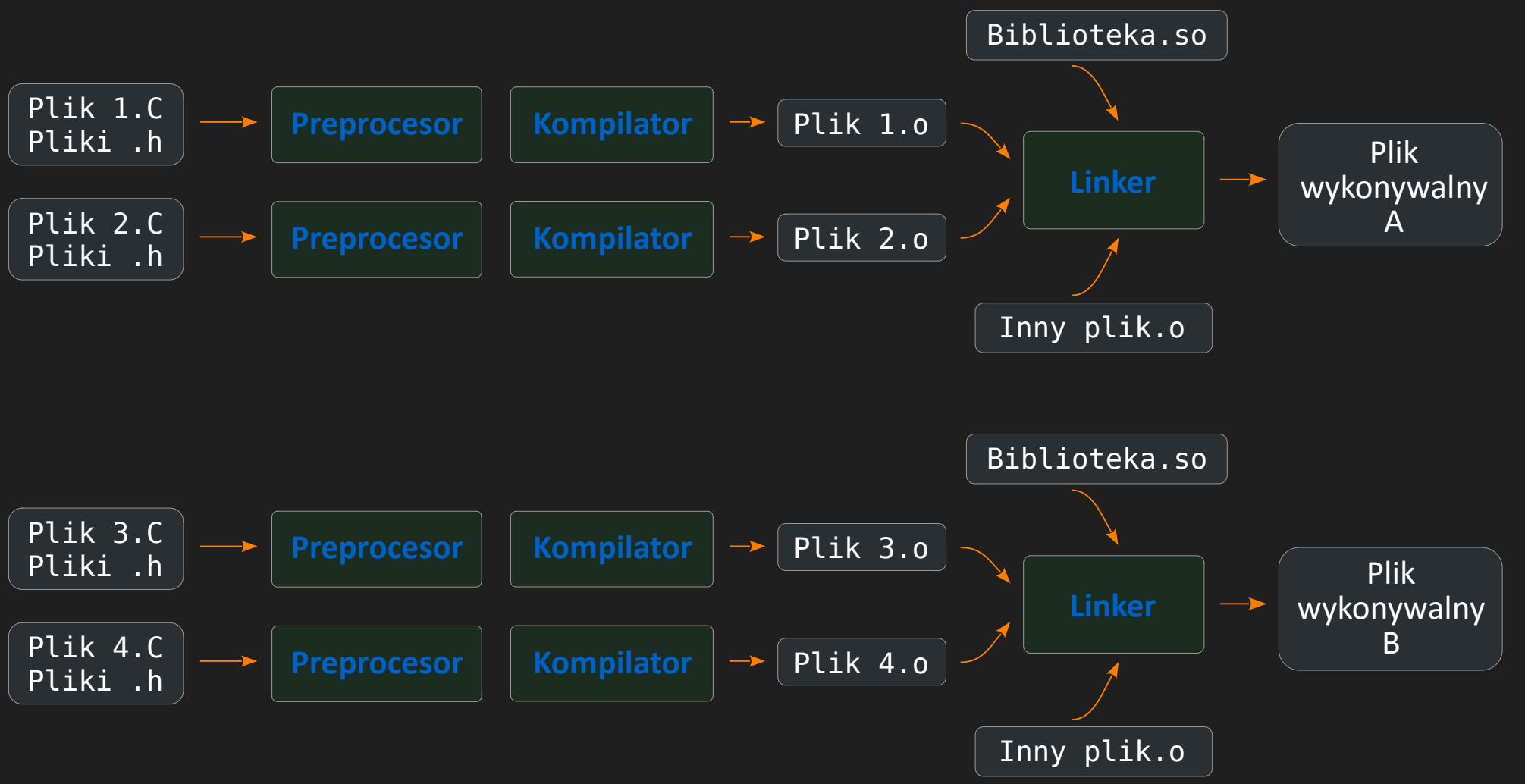

- Przykład. Na ścieżce `MathTools` mamy projekt, z którego zrobimy aplikację.
- Na ścieżce głównej jest plik `main.C` z funkcją `main`.
- Każdy plik na ścieżkach `src` i `includes` poświęcony jest jednej klasie:
  - W `Funkcja.C` i `.h` jest klasa `Funkcja`. To klasa bazowa, po której dziedziczą inne funkcje.
    W jej polach kodujemy dziedzinę funkcji (od – do).
    Zapowiada ona metodę „`f`", która ma podawać wartość funkcji dla danego x.
    Ta klasa i dziedziczące – mają też metodę `Status`, wypisującą dziedzinę i parametry.
  - Zakodowane są klasy: `Wymierna`, `Wielomian`, `Gauss` i `IntGauss` ($\int_{-\infty}^{x}$ `Gauss`).
    Każda z nich ma swój konstruktor i metodę `f`, zwracającą wartość funkcji dla danego x.
  - Klasa `IntGauss` do działania potrzebuje zewnętrznej biblioteki matematycznej GSL.
  - Klasa `MathTools` – ma proste narzędzia analityczne, operujące na tych funkcjach:
    `MinXY` (punkt o najmniejszej wartości), `Integral` (całka) i `Root` (miejsce zerowe)
- Funkcja `main` testuje działanie tych narzędzi na kilku rodzajach funkcji.
- Mamy też puste katalogi: `obj` i `bin`.
  Podczas budowania, do `obj` wstawimy pliki obiektowe, a do `bin` – wykonaną aplikację.
  Takie rozplanowanie katalogów wprowadza porządek i jest często używane.

Narzędzia Wspierające Programowanie

Make – automatyzacja budowania aplikacji

Kompilując (i linkując) tego typu większy kod, trzeba się sporo napisać...
Czy tego nie można zautomatyzować?

- make : program do automatyzacji budowania aplikacji.

  Instrukcja odautorska jest [tutaj]. Przykładowe samouczki na stronach FUW: [tutaj] i [tutaj].

- Program ten czyta plik sterujący `makefile`, w którym zawieramy „reguły" budowania.
  Każda reguła – to zasada wykonania porcji zadania
  (np.: kompilacja kodu klasy w plikach .C i .h → do pliku .o)

- Składnia prostej reguły wygląda tak:

```
Target: wymagane składniki
{tabulator} Komenda shell'a (np. z kompilacją kodu)
```

  `Target` (cel reguły) – to string, stanowiący nazwę reguły.

  `wymagane składniki` – to pliki, które powinny być na dysku. Jeśli są, to `make` wykona regułę.
  Jeśli jakiegoś składnika nie ma, to `make` poszuka w pliku `makefile` regułę o targecie z taką nazwą – i ją wykona.

  Uwaga: Linijka z komendą (np. do kompilacji) musi zaczynać się od tabulatora.

- Plik sterujący możemy nazwać inaczej. Np. dla pliku `MyMakeFile2`, wywołujemy:

```
$ make -f MyMakeFile2
```

  Dzięki temu np. możemy poćwiczyć `make` na wyimkach z gotowego `makefile`.

- Przykładowa reguła w środku pliku `makefile_step1`:

```
obj/Funkcja.o: src/Funkcja.C includes/Funkcja.h
{tabulator} g++ -I./includes -c src/Funkcja.C -o obj/Funkcja.o
```

- Wystarczy teraz wpisać polecenie: `$ make -f makefile_step1`
  Program wczyta `makefile_step1` i zajmie się powyższą regułą:

  ① sprawdzi, czy na obecnej ścieżce są wymagane składniki:
  pliki `includes/Funkcja.h` i `src/Funkcja.C`

  ② Jeśli tak, to zawoła `g++`, który skompiluje `Funkcja.C` do pliku obiektowego `Funkcja.o`

- Uwagi odnośnie składni:

  - W regule, linii z komendami może być więcej. Ale linie są niezależne od siebie:
    np. zmienna utworzona w takiej linii – nie istnieje w następnej.
    Podobnie, włączenie skryptu konfiguracyjnego – ma zasięg tylko do tej linii.
    Ale jeśli w jednej linii połączymy polecenia (A ; B) lub (A && B), to B będzie pamiętać o A.

  - Ostatnia komenda pliku sterującego musi zawierać [Enter] .

  - # na początku linijki oznacza komentarz .

- Ważne uwagi odnośnie reguł:

  - Reguł może być więcej.
    Można nakazać make, aby procedował wybraną regułę. Np. dla nazwy target1 piszemy:

```
make target1
```

  - Jeżeli make, czytając regułę A, widzi brak składnika (w nagłówku po prawej stronie) ,
    to szuka innej reguły (B), o targecie będącym tym składnikiem.
    Reguła A jest wtedy "zawieszana", a wykonywana jest reguła B.
    Następnie make powraca do reguły A.

- Przykład. Zbierzmy te uwagi i rozszerzmy nieco reguły, do pliku makefile_step2:

```
All: obj/Funkcja.o obj/Wymierna.o
    @echo Two classes compiled to object files in obj folder.

obj/Funkcja.o: src/Funkcja.C includes/Funkcja.h
    g++ -I./includes -c src/Funkcja.C -o obj/Funkcja.o

obj/Wymierna.o: src/Wymierna.C includes/Wymierna.h
    g++ -I./includes -c src/Wymierna.C -o obj/Wymierna.o
```

- make zacznie od pierwszej reguły (All) i zobaczy, że plików Funkcja.o i Wymierna.o
  nie ma na ścieżce obj.
  - ↳ Poszuka więc reguł o tych nazwach (są takie!)
    - ↳ Wstrzyma All i wykona reguły o targetach: obj/Funkcja.o i obj/Wymierna.o.
      - ↳ Powróci do reguły All.

- Uwagi :

- Przedrostek @ (tu: użyty przed echo) – bez niego, make wypisze polecenie. Znak @ to wyciszy.

- Pisząc make -n , możemy dla testu zobaczyć komendy do wykonania, ale bez wykonywania.

Zmienne

- make rozpoznaje zmienne środowiskowe (np. PATH).
- My też możemy zdefiniować nowe zmienne. Dodajmy na początek naszego makefile:

```
Includes=-I./includes
CXXFlags=-std=c++17
```

Użycie zmiennej wygląda tak: $(zmienna). Nasze reguły mogą teraz wyglądać tak:

```
obj/Funkcja.o: includes/Funkcja.h src/Funkcja.C
    g++ $(CXXFlags) $(Includes) -c src/Funkcja.C -o obj/Funkcja.o
```

- Często używane nazwy zmiennych:

CC	=	nazwa kompilatora języka C
CXX	=	nazwa kompilatora języka C++
CFLAGS	=	lista opcji kompilacji dla kompilatora C
CXXFLAGS	=	lista opcji kompilacji dla kompilatora C++
LDFLAGS	=	lista opcji dla linkera.

Zmienne automatyczne

- W linii komendy danej reguły możemy posłużyć się paroma sprytnymi skrótami:

$@	to zamiennik na target reguły	(w nagłówku reguły, to przed :)
$^	to zamiennik na listę wymaganych składników	(w nagłówku reguły, to po :)
$<	to zamiennik na pierwszy z listy wymaganych składników	

Zobaczmy makefile_step3, zawierający nasze modyfikacje, w tym z użyciem $@ i $< :

```
Includes=-I./includes
CXXFlags=-std=c++17

All: obj/Funkcja.o obj/Wymierna.o
    @echo Two classes compiled to object files in obj folder

obj/Funkcja.o: src/Funkcja.C includes/Funkcja.h
    g++ $(CXXFlags) $(Includes)  -c $<  -o $@

obj/Wymierna.o: src/Wymierna.C includes/Wymierna.h
    g++ $(CXXFlags) $(Includes)  -c $<  -o $@
```

▷ Konwencja: ładnie napisany `makefile` zawiera też regułę `clean`. Gdy użytkownik wpisze: `make clean`, reguła ta ma wyczyścić skutki po `make`. U nas reguła ta powinna wyglądać tak:

```
clean:
    rm -f obj/*.o
```

⦿ Zobaczmy cały `makefile`, kompilujący też resztę klas i budujący całość:

```
Includes=-I/usr/include -I./includes
CXXFlags=-std=c++17
GSL_Libs=$(shell gsl-config --cflags)
MYEXE=./bin/myCalcApp

myCalcApp: obj/Funkcja.o obj/Wymierna.o obj/Wielomian.o \
           obj/Gauss.o obj/IntGauss.o obj/MathTools.o
    g++ $(CXXFlags) $(Includes) main.C -o $(MYEXE) $^ $(GSL_Libs)

obj/Funkcja.o: src/Funkcja.C includes/Funkcja.h
    g++ $(CXXFlags) $(Includes) -c $< -o $@

obj/Wymierna.o: src/Wymierna.C includes/Wymierna.h
    g++ $(CXXFlags) $(Includes) -c $< -o $@

obj/Wielomian.o: src/Wielomian.C includes/Wielomian.h
    g++ $(CXXFlags) $(Includes) -c $< -o $@

obj/Gauss.o: src/Gauss.C includes/Gauss.h
    g++ $(CXXFlags) $(Includes) -c $< -o $@

obj/IntGauss.o: src/IntGauss.C includes/IntGauss.h
    g++ $(CXXFlags) $(Includes) -c $< -o $@

obj/MathTools.o: src/MathTools.C includes/MathTools.h
    g++ $(CXXFlags) $(Includes) -c $< -o $@

clean:
    rm -f obj/*.o $(MYEXE)
```

`\` : przedłużenie linii

Dalsza serializacja

- Nasz `makefile` wygląda długo. I właściwie, wiele reguł jest takich samych.
  Nauczymy się to serializować. Najpierw utwórzmy zmienną z listą plików `.C` oraz drugą, odpowiadających im przewidywanych plików `.o`. Później użyjemy tych list do serializacji.

① Pliki .C istnieją w katalogu src . Do utworzenia listy z nimi, użyjemy funkcji `wildcard`:

```
SRCS = $(wildcard src/*.C)
```

Zwraca ona listę plików zgodnych ze wzorcem (elementy oddzielone są spacją).

② Utwórzmy teraz nową listę, na bazie SRCS. Będzie mieć podmienione wystąpienia .C na .o
Możemy tu użyć funkcji `subst` albo `patsubst`:

```
OBJS = (subst .C,.o, $(SRCS) )
OBJS = (patsubst %.C,%.o, $(SRCS) )
```

albo:

Obie funkcje czytają string SRCS i generują z niego string zmieniony.
Funkcja `subst` dowolne wystąpienie znaków `.C` podmieni na `.o`
Funkcja `patsubst` rozważy słowa (oddzielone spacją). Używając % jako wildcard, sprawimy, że `patsubst` każdemu słowu kończącemu się na `.C`, zamieni końcówkę na `.o`

③ Mamy teraz dwie listy plików: dla `.C` w zmienej SRCS i .o w zmiennej OBJS.
Teraz zserializujemy reguły. Wpierw pod regułę główną podstawimy pliki obiektowe:

```
myCalcApp: $(OBJS)
    g++ $(CXXFlags) $(Includes) main.C -o $(MYEXE) $^ $(GSL_Libs)
```

Widzimy, że w komendzie `g++` grupa plików `.o` została podstawiona dzięki zmiennej `$^` .

④ Użyjemy teraz pattern rule (reguły dla wzorca) , która będzie wspólną receptą na wykonanie każdego pliku `.o` z plików `.C` i `.h` :

```
./obj/%.o: src/Funkcja.C includes/Funkcja.h
    g++ $(CXXFlags) $(Includes) -c $< -o $@
```

Upewnijcie się, czy rozumiecie, co ta reguła dokładnie robi.
Czyż to nie skraca ogromnie naszego `makefile`?

- Ostatecznie, nasz `makefile_final` nabrał takiej postaci:

```
Includes=$(shell gsl-config --cflags) -I./includes
GSL_Libs=$(shell gsl-config --libs)
CXXFlags=-std=c++17

SRCS=$(wildcard ./src/*.C)
OBJS=$(patsubst ./src/%.C, ./obj/%.o, $(SRCS))

MYEXE=./bin/myCalcApp

myCalcApp: $(OBJS)
   g++ $(CXXFlags) $(Includes) main.C -o $(MYEXE) $^ $(GSL_Libs)

./obj/%.o: src/%.C includes/%.h
   g++ $(CXXFlags) $(Includes) -c $< -o $@

clean:
   rm -f $(OBJS) $(TARGET)
```

- Tu kończymy omawianie make.
  Narzędzie `make` posiada wiele innych funkcji i reguł.
  Zainteresowanych odsyłamy do tutoriali.